

PEDAGOXÍA DO CANTO I

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA PEDAGOXÍA DO CANTO

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	CANTO
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	CANTO								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Consultar táboa anexa
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Consultar táboa anexa
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	1
ETCS/ CUADRIMESTRE							3		Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	Patricia Blanco Piñeiro				patricia.blanco@edu.xunta.es				Consultar táboa anexa	

2. Descriptor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Preparación para a práctica docente. Desenvolvemento da capacidade de transmisión dos coñecementos adquiridos. Estudo das estratexias e recursos didácticos necesarios para a docencia.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A disciplina ten relación directa co resto das disciplinas propias de interpretación no canto (canto, repertorio, concertación, escena lírica, música de cámara e coro), de maneira que os coñecementos adquiridos nas mesmas axudarán a correcta comprensión da didáctica e pedagogía do canto.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8, T15
XERAIS	X5, X10, X19, X24, X25, X26
ESPECÍFICAS	E16

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Familiarizar ao alumno/a cos principais problemas que supón a aprendizaxe e o ensino do canto	T2, T3, T8, T15, X10, X19, X24, X25, X26, E16
Familiarizar ao alumno/a cos diferentes autores de repertorio didáctico para canto nas distintas épocas, coas principais metodoloxías existentes, a súa evolución na historia e a súa aplicación.	T1, T2, T3, T8, T15, X19, X24, 18, X26
Coñecer as metodoloxías existentes para a ensinanza do canto	T1, T2, T3, T4, T15, X19, X26
Aprender a ensinar, desenvolvendo distintas solucións para os diferentes problemas de cada alumno/a	T1, T2, T3, T4, T8, T15, X5, X10, X19, X24, X25, X26 E16
Desenvolver a capacidade de investigación documental	T2, T3, T4, T15, X5, X24, X25, X26

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
A observación	Desenvolvemento da capacidade de observación para detectar os diferentes problemas aos que se enfrontan os diferentes alumnos/as e aportar as solucións axeitadas	TODAS
A motivación	Coñecemento dos factores máis importantes que favorecen a motivación dos alumnos/as: Confianza no profesor, desenvolvemento da autoestima, fomento dos hábitos de superación e perfeccionamento, adquisición da disciplina necesaria, etc.	TODAS
A clasificación vocal	Estudo das tipoloxías vocais, criterios de clasificación en función das diversas propiedades da voz como o timbre (espesor, color, volume, mordente, vibrato). O mecanismo da pasaxe vocal. Tipos de voces	TODAS
A anatomía vocal	Estudo dos aparellos implicados na fonación (respiratorio, emisor e resoador)	TODAS
A saúde vocal	Estudo dos factores implicados na saúde vocal o es principais problemas dos cantantes. O trémolo, o golpe de glote, o "appoggio" vocal	TODAS
O repertorio didáctico de canto	Estudo do repertorio didáctico existente para canto nos estilos previos ao S. XX e a súa aplicación en función das distintas voces	TODAS

	e niveis nos que se produce a aprendizaxe	
As diferentes escolas na ensinanza do canto	Estudo das principais escolas de ensinanza do canto	TODAS
Total de sesións por cuadrimestre		19

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN		HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases teórico- prácticas	Práctica individual e colectiva de diversos exercicios para a ensinanza da técnica vocal. O alumno deberá ler cada semana o material recomendado polo profesor na clase anterior para o traballo conxunto posterior nas clases.	17		17
Traballo individual	Pescuda de información de textos na biblioteca e en librerías así como a través de internet sobre os contidos recollidos na guía docente Lectura de textos indicada polo profesor da materia e comentarios críticos dos mesmos		71	71
Exame	Proba escrita sobre os contidos da programación. Audicións comentadas.	2		2
Total de sesións por cuadrimestre				19

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Valorarase a calidade das aportacións de cada alumnos durante os debates e actividades feitas nas clases. O labor do alumno será avaliado cualitativa e cuantitativamente en cada unha das clases. Dita avaliación será recollida no caderno de aula do profesor.	TODAS	40%
	Valoraranse aspectos como a capacidade do alumno/a para saber detectar, ordenar e resolver os diferentes problemas técnicos presentados. Valorarase o interese pedagóxico do método e a didáctica proposta, a adecuación dos exercicios e obras vocais propostas, así como o seu grao de dificultade.		
	Valorarase a calidade das tarefas de documentación solicitadas periodicamente polo profesor durante o desenvolvemento no aula sobre as metodoloxías existentes.		
	Valorarase a capacidade do alumno/a de efectuar xuízos críticos sobre as diferentes metodoloxías ao seu alcance e para elaborar o seu propio criterio persoal.		
	Valorarase a capacidade do alumno/a para ofrecer solucións persoais aos problemas suxeridos polo profesor.		
Exame escrito	Valorarase o coñecemento dos contidos recollidos na programación docente mediante unha proba teórico-práctica que poderá conter comentarios de textos, audicións, preguntas de síntese, test e desenvolvemento. * No caso das preguntas tipo test, as preguntas falidas contarán negativamente.	TODAS	60%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Valorarase o coñecemento dos contidos recollidos na programación docente mediante unha proba teórico-práctica que poderá conter comentarios de textos, audicións, preguntas de síntese, test e desenvolvemento. * No caso das preguntas tipo test, as preguntas falidas contarán negativamente.	TODAS	60%
Traballo persoal	Valorarase a calidade das aportacións de cada alumnos durante os debates e actividades feitas nas clases. O labor do alumno será avaliado cualitativa e cuantitativamente en cada unha das clases. Dita avaliación será recollida no caderno de aula do profesor.	TODAS	40%
	Valoraranse aspectos como a capacidade do alumno/a para saber detectar, ordenar e resolver os diferentes problemas técnicos presentados. Valorarase o interese pedagóxico do método e a didáctica proposta, a adecuación dos exercicios e obras vocais propostas, así como o seu grao de dificultade.		
	Valorarase a calidade das tarefas de documentación solicitadas periodicamente polo profesor durante o desenvolvemento no aula sobre as metodoloxías existentes.		
	Valorarase a capacidade do alumno/a de efectuar xuízos críticos sobre as diferentes metodoloxías ao seu alcance e para elaborar o seu propio criterio persoal.		
	Valorarase a capacidade do alumno/a para ofrecer solucións persoais aos problemas suxeridos polo profesor.		
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Valorarase o coñecemento dos contidos recollidos na guía docente mediante unha proba teórico-práctica que poderá conter comentarios de textos, audicións, preguntas de síntese, test e desenvolvemento. * No caso das preguntas tipo test, as preguntas falidas contarán negativamente.	TODAS	100%
EXTRAORDINARIA			

Exame escrito	Valorarase o coñecemento dos contidos recollidos na guía docente. Comentarios de textos, audicións, preguntas de síntese, test e desenvolvemento. No caso das preguntas tipo test, as preguntas falidas contarán negativamente.	TODAS	100%
---------------	--	-------	------

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprirse as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

MÉTODOS DE CANTO E LIBROS DE REFERENCIA	BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA
<ul style="list-style-type: none"> ✓ CONCONE. 25 Lezioni o vocalizzi per il medium della voce. Op. 10 Ed. Ricordi ✓ GARCIA, M. Trattato Completo dell' arte del Canto. Ricordi, Milano, 1988. ✓ ESCRIBANO, A: (2008). Aprender a enseñar, fundamentos de didáctica general. Universidad de Castilla La Mancha. ✓ VACCAJ, N. Método práctico de canto. Ed. Ricordi. <p>*Recomendados para a preparación do exame escrito:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ MILLER, R. National Schools of Singing: English, French, German, and Italian Techniques of Singing: A Study in National Tonal Preferences and How They Relate to Functional Efficiency. Scarecrow Press 1977. ✓ REGIDOR ARRIBAS, R. Temas del canto (Tomos I y II). Real Musical, 1977. ✓ REVERTER, A. El Arte del Canto. El misterio de la voz revelado. Alianza, 2008 ✓ STARK, J. A history of vocal pedagogy. University of Toronto Press, 2003. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ALIÓ, Myriam. Reflexiones sobre la Voz. Clivis, Barcelona, 1983. CANUYT, G. La voz. Librería Hachette, Buenos Aires, 1958. ✓ CHENG, S. Chun-Tao. El Tao de la Voz. Ediciones Gaia. Madrid, 1993. ✓ DE SANTIAGO, Anton. Voz e Canto. Xunta de Galicia, Santiago de Compostela, 1990. HUSSON, R. La voix chantée, Paris 1960. ✓ MANSION, M. Estudio del Canto. Ricordi, Buenos Aires, 1947 MARI, N. Canto e Voce. Ricordi, Milán, 1970. ✓ Mc CALLION, M. El Libro de la Voz. Urano. Barcelona, 1998. ✓ PERELLÓ, J., CABALLÉ, M., GUITART, E. Canto –Dicción. Edit. Científico-Médica, Barcelona 1975. REGIDOR ARRIBAS, R. Temas del Canto. Vol. I y II. Real Musical, Madrid, 1975. ✓ REGIDOR ARRIBAS, R. La voz en la zarzuela. Real Musical, Madrid, 1991. ✓ REGIDOR ARRIBAS, R. Aquellas zarzuelas. Alianza Música. Madrid, 1996. VIÑAS, Francisco: El arte del canto. Salvat, Barcelona, 1932.